

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**V Міжнародної науково-практичної
конференції**

Київ –2024

Маріупольський державний університет

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Збірник матеріалів
V Міжнародної науково-практичної
конференції**

Київ - 2024

УДК 37.014.3(477)(082)

Нова українська школа: результати та перспективи: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, 21 грудня 2023 року / за заг. ред. О.А.Голюк. Маріуполь: МДУ, 2024. 150 с.

Редакційна колегія:

Воєвутко Н.Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Голюк О.А., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Грошовенко О.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Деснова І.С., кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри практичної психології Маріупольського державного університету

Задорожна-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освіти, декан психолого-педагогічного факультету Маріупольського державного університету

Крутій К.Л., доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти, Маріупольського державного університету

Нетребя М.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Присяжнюк Л.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Хаджинова І.В., старший викладач кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 4 від 30 грудня 2023 року)

Статті публікуються в авторській редакції

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра педагогіки та освіти МДУ, 2024

розвитку soft skills та емоційного інтелекту. Емоційно сприймаючи як безпосередньо процес творчості, так і результат власної художньої діяльності, діти молодшого шкільного віку вчаться емпатії, чуйності; беручи участь у колективній творчій роботі, будують та розвивають емоційні стосунки з оточуючими.

Перспективи подальших розвідок можуть бути пов'язані з дослідженням організаційно-педагогічних умов розвитку soft skills та емоційного інтелекту у здобувачів початкової освіти на уроках мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» (2017р.). URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Закон України «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти». «Державний стандарт початкової освіти» (2018 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-p#Text>
4. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>
5. Борисенко К. Сутність поняття «емоційний інтелект» у психолого-педагогічній літературі. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2021. № 1(1). С. 75-79.
6. Емоційний інтелект» Деніела Гоулмана. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/emociyniy_intelekt_deniel_goulman_kravchuk_a.pdf
7. Лабач М. Емоційний інтелект як передумова успішного розвитку особистості. Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. 2016. № 13. С. 210-213.
8. Моргунов В. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика. 2010. № 6. С. 9-12.
9. Падалка Г. М. Творча самореалізація в мистецтві: теоретико-педагогічні аспекти. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : збірник наукових праць. Київ, 2015. Вип. 18. С. 5-8.
10. Що таке soft skills, навіщо вони потрібні та як їх розвивати? URL: <https://kiev.itstep.org/blog/what-are-soft-skills-why-do-you-need-them-and-how-to-develop-them>

Годорожа А. А.

здобувачка вищої освіти,

Маріупольський державний університет

Хаджинова І.В.,

старший викладач кафедри педагогіки та освіти,

Маріупольський державний університет

ФОРМИ І МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сучасний підхід до навчання англійської мови в Новій українській школі не лише позитивно впливає на результативність освітнього процесу, формує умови

для реалізації ключових компетентностей, але й створює стимули для глибшого розуміння та засвоєння учнями іноземної мови. Використання різноманітних форм і методів на уроках англійської мови в початковій школі може значно збагатити процес навчання молодших школярів, підвищити його якість, сприяти формуванню емоційного інтелекту учнів, а також відкрити безліч можливостей для їхнього творчого розвитку.

У психолого-педагогічній літературі немає однозначного трактування поняття «емоційний інтелект». У перших наукових працях він розглядається як когнітивна здатність, здатність розмірковувати з емоціями та про емоції, які допомагають орієнтуватися у соціальному середовищі [1]. У процесі роботи над розумінням цього поняття вчені уточнили його як здатність сприймати та виражати емоції, розуміти та використовувати їх, управляти емоціями таким чином, щоб сприяти своєму особистісному зростанню [2, с. 535].

Оскільки найбільш інтенсивно емоційний інтелект розвивається у дитинстві, важливим є впровадження елементів емоційного навчання в освітній процес початкової школи. У цей віковий період учні характеризуються емоційністю та чутливістю, однак вони не завжди розуміють і розрізняють свої емоції. Саме тому створення комфортної психологічної атмосфери та розвиток емоційного інтелекту допомагає підвищити ефективність діяльності дитини в усіх соціальних сферах і дає відчуття задоволення і щастя. Діти із високим рівнем емоційного інтелекту розуміють власні почуття і почуття інших людей, ефективно керують своєю емоційною сферою, що дає змогу досягати цілей у взаємодії з оточуючими [3].

Важливо зазначити, що елементи емоційного виховання можна використовувати на кожному уроці, тому розглянемо можливості уроку англійської мови для розвитку емоційного інтелекту учнів початкової школи. Широке застосування різноманітних інтерактивних технологій, графічних вправ, рольових ігор та інших форм і методів на різних етапах заняття дає змогу розвивати не лише комунікативні навички, але й допомагає учням молодших класів виражати та розуміти свої емоції і, як наслідок, сприяти повноцінному формуванню їхнього емоційного інтелекту.

Зважаючи на різноманітність форм і методів, які доцільно використовувати з метою формування емоційного інтелекту на уроках англійської мови в початковій школі, зупинимося лише на деяких. Наприклад, створення під час занять англійської мови графічних оповідань із використанням малюнків, фотографій, анімацій. Використання цього методу сприяє розвитку творчості учнів початкових класів та вмінню виражати свої думки мовою мистецтва. Окрім того, цей метод покращує засвоєння англійської мови й розширює спектр виразності та самовираження серед учнів [5].

Велике значення для розвитку емоційного інтелекту, формування комунікативних навичок, емпатії, вміння вести діалог, а також відстоювати власну точку зору мають рольові ігри. Завдяки їхньому застосуванню з урахуванням вікових особливостей на уроках англійської мови в початковій школі, учні можуть відтворювати реальні ситуації засобами мови [5].

Під час занять учням можна запропонувати придумати різноманітні сценарії, які можуть бути пов'язані з їхнім повсякденним життям або вигаданими ситуаціями. Це стимулює творчість та фантазію дітей, розширює навички спілкування, дає змогу засвоїти нову лексику.

Велике значення для формування комунікативних умінь і навичок, а також здатності ідентифікувати емоції мають інтерактивні завдання, пов'язані із вирішенням конфліктів або прийняттям рішень. Окрім того, такі завдання мають на меті розвивати критичне мислення дітей та етичні аспекти взаємодії. Активне використання рольових карток, які містять конкретні сценарії або ролі для кожного учня, розширює здатність до емпатії та допомагає зрозуміти позиції інших.

Варто зазначити, що активне впровадження ігрових технологій у початковій школі має велике значення. І продумувати варто не тільки хід гри та її значення у кожній конкретній темі заняття, а й заключний етап – рефлексію, коли учні можуть поділитися своїми враженнями, повторити засвоєну лексику, аналізувати ситуації та вдосконалювати свої навички.

Оскільки реаліями сьогодення є активне використання дітьми технологій у повсякденному житті, їх залучення в освітній процес допоможе мотивувати учнів до вивчення іноземної мови. Використання інтерактивних дошок або планшетів для вивчення нових слів та концепцій, мобільних додатків або онлайн-ресурсів, розроблених спеціально для дітей молодшого шкільного віку, створення цифрових історій за допомогою інтерактивних додатків для розповіді сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів й дає можливість не тільки засвоїти навчальний матеріал, але й вийти за його межі.

Заслуговує на увагу й такі види навчальної діяльності як організація арт-проектів, тобто проектна діяльність. Один із таких методів передбачає використання відеозйомки, створення слайд презентацій або анімації тощо.

Слід наголосити на тому, що інтеграція мистецтва в процес вивчення англійської мови має позитивний вплив на розвиток емоційної сфери дітей. Наприклад, малювання або виготовлення іграшок за тематикою уроку, використання малюнків для створення історій або діалогів.

Використання театрального мистецтва та музики для вивчення нових слів та ритмів мовлення підвищує ефективність засвоєння навчального матеріалу. Наприклад, спільне створення пісень або римованих розповідей, прослуховування аудіозаписів, аудіокниг або подкастів для розвитку навичок слухання та розуміння мови; організація театральних вистав або коротких сцен для навчання конкретних мовних тем.

Отже, творчий підхід вчителя до організації сучасного уроку може зробити його не лише цікавим, але й ефективним. Використання різноманітних форм і методів навчання мови під час занять англійської мови в початковій школі сприяє активному розвитку різних аспектів мовлення молодших школярів та формуванню їхнього емоційного інтелекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Salovey P., Mayer J.D. Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*. 1990. № 9. pp. 185-211.
2. Salovey, P., Detweiler-Bedell B. T., Mayer, J. D. *Emotional intelligence*. New York: The Guilford Press, 2008. pp. 533-547.
3. Хаджинова І.В. Розвиток емоційного інтелекту учнів початкової школи. *Глухівські читання - 2021. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук: Збірник матеріалів XI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / За заг. ред. А.С. Полякова. Глухів, 2021. С.366-367.*
4. Хаджинова І.В. Виховання емоційного інтелекту учнів молодшого шкільного віку: аналіз зарубіжного досвіду. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті: міжнародний періодичний збірник наукових праць. За заг. ред. проф. В. П. Бабича, проф. Л. С. Рибалко, проф. Л. А. Штефан. Вип. 3. Харків : Вид. ВННОТ, 2021. 452 с. С. 60-63.*
5. Зубрик А. Інтерактивні методи і прийоми навчання англійської мови учнів початкових класів. *Humanities science current issues*. 2020. Т. 2, № 28. С. 87–92. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/28.208643> (дата звернення: 10.12.2023).

Канченко К.В.,

здобувачка вищої освіти,

Маріупольський державний університет

Хаджинова І.В.,

старший викладач кафедри педагогіки та освіти

Маріупольський державний університет

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗА ДОПОМОГОЮ ВПРАВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

В сучасному світі все частіше постає проблема розвитку емоційного інтелекту у дітей. Вчені звертають увагу, що не тільки розумові здібності впливають на високі показники, а й вміння розпізнавати та контролювати свої емоції. Навчання англійської мови в початковій школі є чудовою можливістю для розвитку емоційного інтелекту. Існує багато вправ та методик, які використовують для впровадження емоційної освіти в освітній процес початкової школи. Саме тому ця проблема є досить актуальним у педагогічній та психологічній науці.

Розвитку емоційного інтелекту приділяли увагу багато вчених і дослідників, зокрема D. Goleman, The 14th Dalai Lama, B. Ozawa-de Silva, О. Елкін. Над впровадженням ідеологічних реформ Нової української школи в контексті набуття школярами емоційних здібностей в умовах початкової школи активно працювали Н. Бібик, О. Мартинчук, О. Онопрієнко, О. Савченко, Р. Шиян та ін.[1, с. 166].

У науковому дискурсі емоційний інтелект розглядається як набір психологічних здібностей, які включають усвідомлення та розуміння власних емоцій та емоцій інших людей. Термін вперше використали американські вчені P. Salovey and J.D. Mayer на початку 1990-х років для вираження загального ступеня розвитку якості людини. Вони виділили чотири компоненти емоційного інтелекту: